

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
<https://www.internetconsultatie.nl/socialclimatefund/reageren>

Ons kenmerk 2.025.002
Behandeld door Roel Kaljee
Telefoon 070 311 43 50
E-mail rkaljee@energie-nederland.nl
Datum 21 februari 2025
Betreft Reactie op de consultatie van de invulling van de Nederlandse inzet van het voor Nederland bestemde SCF-budget

Geachte heer/mevrouw,

Energie-Nederland geeft met deze internetconsultatie graag haar reactie op de invulling van de Nederlandse inzet van het voor Nederland bestemde SCF-budget.

Energie-Nederland ondersteunt de inzet van de overheid om de sociaaleconomische impact van het ETS2 op kwetsbare huishoudens en kleine bedrijven te mitigeren met behulp van investeringen in verduurzaming van de mobiliteit en de gebouwde omgeving. Het is belangrijk dat de juiste ondersteuning van maatregelen en investeringen ten goede komen aan huishoudens, micro-ondernemingen en vervoersgebruikers die kwetsbaar zijn en bijzonder worden getroffen door de opname van broeikasgasemissies van gebouwen en wegvervoer in ETS2/het emissiehandelssysteem, en met name van die huishoudens die in energie- of vervoersarmoede verkeren. En tegelijkertijd is het van belang dat maatregelen ook de lange termijn verduurzaming ondersteunen, in lijn met onze klimaatdoelen.

Hieronder geven wij een beoordeling van de verschillende voorstellen en beantwoorden wij de vragen uit de consultatie.

De voorstellen

- **Tijdelijke steun bij het betalen van de energierekening en structurele verduurzaming**

Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
070 311 43 50

info@energie-nederland.nl
energie-nederland.nl

KvK Den Haag 50816179
NL37ABNA0613003616
BTW NL8229.40.474.B01

van woningen voor huishoudens met een laag inkomen (Plan SZW en VRO)

Energie-Nederland is van mening dat voor de komende jaren prioriteit moet worden gegeven aan het bestrijden van energiearmoede als gevolg van de slechte energetische kwaliteit van woningen van huishoudens met midden en lage inkomens. De verdere verhoging van de energierekening als gevolg van ETS2 voor deze doelgroep moet worden voorkomen, zo mogelijk met structurele maatregelen.

Voor Energie-Nederland staat daarmee vast dat het voor Nederland bestemde SCF-budget beschikbaar moet worden gesteld voor de uitvoering van dit voorstel. Hierbij merken wij op dat zowel de uitkering aan huishoudens als de uitvoeringskosten met publieke middelen gedekt dienen te worden.

Wel benadrukt Energie-Nederland het belang van de inkomensondersteuning als tijdelijke maatregel, om daarmee niet af te doen aan middelen voor de structurele verduurzaming.

Het ministerie overweegt twee opties binnen de maatregel van SZW/VRO. Energie-Nederland spreekt steun uit voor het besteden van de middelen via het NIP. Het NIP werkt goed en het zou zonde zijn als deze aanpak stopt omdat er na 2025 geen gelden meer zijn voor het NIP. Wel zet Energie-Nederland verderop in deze reactie enkele kanttekeningen bij het NIP welke opgelost moeten worden voor een goede en efficiënte uitvoering. Mochten de ministeries toch kiezen voor de lening via het Nationaal Warmtefonds, dan moet worden geborgd dat er redelijke regels zijn ten aanzien van hoge schulden en in welke gevallen de schuld wordt kwijtgescholden.

- **Hulp aan micro-ondernemingen (bedrijven met minder dan tien medewerkers) om hun energieverbruik te verminderen (Plan Fixteams KGG)**

Energie-Nederland ziet de noodzaak om naast de uitvoering van het voorstel voor tijdelijke steun bij het betalen van de energierekening en structurele verduurzaming van woningen voor huishoudens met een laag inkomen, ook aandacht te hebben voor dit voorstel. Hiermee wordt voorkomen dat 'zakelijke energiearmoede' leidt tot onnodige faillissementen en/of onnodige prijsstijgingen in dit deel van het MKB. Het zou goed zijn als er aanvullende middelen op het SCF-budget kunnen worden gevonden om ook deze doelgroep te helpen met het opvangen van de effecten van ETS2.

- **Zorgen dat huishoudens en personen met vervoersarmoede duurzaam kunnen (blijven) reizen (Plannen 2a Elektrische auto; 2b Openbaar Vervoer; Plan Fiets; 2d deelmobiliteit)**

Energie-Nederland onderschrijft de doelen van dit voorstel. Daarnaast kleeft er aan het verdelen van het voor Nederland bestemde SCF-budget het nadeel dat er minder kan worden gedaan op alle gebieden uit de voorstellen. Voor Energie-Nederland ligt daarom

de prioriteit bij energiezuinig en gezond wonen en daarmee een betaalbare energierekening voor huishoudens met midden en lage inkomens en stelt voor andere middelen te vinden voor het realiseren van deze doelen.

▪ **Het opnieuw financieren van enkele maatregelen waarover al eerder is besloten en die al op de Rijksbegroting staan (Plan Warmtefonds en Plan Motorrijtuigenbelasting)**

Energie-Nederland onderschrijft de doelen van dit voorstel. Daarnaast kleeft er aan het verdelen van het voor Nederland bestemde SCF-budget het nadeel dat er minder kan worden gedaan op alle gebieden uit de voorstellen. Voor Energie-Nederland ligt daarom de prioriteit bij energiezuinig en gezond wonen en daarmee een betaalbare energierekening voor huishoudens met midden en lage inkomens en stelt voor de huidige middelen op de rijksbegroting te continueren voor het realiseren van deze doelen.

Het gebruik maken van een lening via het Warmtefonds, al dan niet renteloos, is niet voor gehele doelgroep die in energiearmoede leeft bereikbaar. Dit biedt dus niet de benodigde (financiële) ontzorging waar een groot deel van de doelgroep bij gebaat is. Leningen aan een deel van de doelgroep voor het Energiefonds kunnen echter voor een ander deel van de doelgroep wel uitkomst bieden omdat die strekt tot 200% van het sociaal minimum en er 2,1 miljoen koopwoningen (onverhuurd) in Nederland met een inkomen onder de 60.000 euro zijn.)

Voor het plan over de motorrijtuigenbelasting geldt dat dit voor het overgrote deel ten goede zal komen aan bestaande elektrische (lease)rijders en vermoedelijk een beperkte impact zal hebben op de aankoop van nieuwe of gebruikte elektrische auto's. Hiermee is deze maatregel kostbaar met een minimaal resultaat.

De vragen

Naast onze reactie op de afzonderlijke opgenomen plannen, willen we graag reageren op de volgende bij de consultatie gestelde vragen:

1. *Naar welk voorstel, of welke combinatie van meerdere voorstellen, zou het geld uit het Social Climate Fund moeten gaan? Het is belangrijk dat de voorgestelde maatregelen en investeringen voldoen aan de eisen die het Social Climate Fund stelt.*

Het voorstel 'Tijdelijke steun bij het betalen van de energierekening en structurele verduurzaming van woningen voor huishoudens met een laag inkomen (Plan SZW en VRO)'. Gezien de noodzaak om lage inkomens structureel te helpen met een lagere energierekening ziet Energie-Nederland geen ruimte om naast het voorstel het budget ook nog voor andere voorstellen in te zetten.

Wel denkt Energie-Nederland dat het goed is te bezien of elders in de begroting geld voor deze voorstellen kan worden gevonden aangezien ze in meer of mindere mate bijdragen aan de energietransitie.

2. *Heeft u nog andere ideeën die helpen om de financiële gevolgen van de energie transitie voor huishoudens met weinig inkomen te verminderen?*

Inzet op lange termijn verduurzaming is cruciaal. Daarmee maak je de laagste inkomensgroepen weerbaar tegen prijsschommelingen en -stijgingen.

3. *Zijn er specifieke groepen of situaties die we onvoldoende bereiken met de voorgestelde plannen? Wat zouden we daaraan kunnen doen?*

Van belang dat de overheid zich niet alleen richt op burgers die binnen de definitie van energiearmoede vallen, maar ook de groep die daarbuiten valt. Door de stijgende energieprijzen, gedreven door ETS2 en de bijmengverplichting groen gas, zal een grotere groep te maken krijgen met beperkt handelingsperspectief en hoge energiekosten, terwijl zij net niet in de definitie van energiearmoede vallen. Die doelgroep moet ook geholpen worden met structurele verduurzaming en besparing. De doelgroep die binnen de criteria van het Tijdelijk Noodfonds Energie past (tot 200% sociaal minimum) is volgens ons een passende doelgroep.

Daarnaast is het belangrijk dat er breed wordt gekeken naar de verschillende doelgroepen: niet alleen woningeigenaren/VVE's, ook de huurders van corporatiewoningen of particuliere woningen. Collectieve en individuele maatregelen voor deze doelgroepen verschillen van elkaar.

4. *Welke suggesties of aanbevelingen heeft u nog voor wat betreft de uitvoerbaarheid van de voorgestelde plannen? Wat zou er eventueel aangepast moeten worden aan de plannen om deze wel of beter uitvoerbaar te maken?*

De ministeries vragen om input in de consultatiefase hoe de tijdelijke steun in het voorstel SZW/VRO het beste te organiseren. De uitvoering van maatregel 2 kan het meest efficiënt worden uitgevoerd via een **publieke doorstart van het tijdelijk Noodfonds Energie**. De infrastructuur hiervoor staat helemaal. Uiteraard zou er voldoende ruimte moeten zijn voor aanbesteding van deelgebieden, maar het is belangrijk dat de opzet en bijvoorbeeld operationele afspraken met energieleveranciers zoveel als mogelijk worden gerespecteerd. Zeker ook omdat kwetsbare huishoudens na een aantal jaar Noodfonds hier op beginnen te rekenen.

Ook de volgende aandachtspunten moeten naar onzes inziens worden meegenomen in

de uitvoering van dit voorstel:

- Voor de uitvoering van de ‘Tijdelijke steun bij het betalen van de energierekening’ kan voor de allocatie van het budget hetzelfde instrumentarium worden ingezet als bij het Tijdelijke Noodfonds Energie.
- We hebben hier te maken met een groep die gebaat is bij vergaande ontzorging in de verduurzamingsreis. We stellen een gecentraliseerde aanpak voor. Voorts is de aanbeveling om alle mogelijkheden van verduurzaming in die gecentraliseerde aanpak samen te brengen, opdat maatwerk voor de specifieke situatie van het huishouden kan worden toegepast. Uitgangspunt is hierin te allen tijde snelle verduurzaming, opdat er direct een structurele oplossing wordt gevonden voor energiearmoede.
- Koppel ook alle overige (landelijke en lokale) subsidies in dezelfde klantreis om te zorgen dat de doelgroep wordt ontzorgd in het aanvragen van subsidies. Daarbij is van belang dat er geen sprake moet zijn van voorfinanciering van subsidies die achteraf worden terugbetaald door de subsidieverstrekker, door het Warmtefonds hier bijvoorbeeld voor in te zetten.
- Om energiearmoede te bestrijden is het noodzakelijk dat het beschikbare budget effectief en efficiënt wordt ingezet.

Daarnaast maak Energie-Nederland van deze gelegenheid gebruik om nog enkele praktische suggesties mee te geven. In het voorstel wordt de inzet van het lokale aanpak van het Nationaal Isolatie Programma (NIP) genoemd. Onderzoek van het Planbureau voor de Leefomgeving toont echter aan dat onvoldoende borging van de kwaliteit tijdens de eerste en tweede tranche van het NIP heeft geleid tot onvoldoende ventilatie en minder energiebesparing dan beoogd. Om de kwaliteit bij uitvoering van de voorgestelde plannen te verbeteren raden wij aan de uitvoering over te laten aan gecertificeerde uitvoerders (VCA-Certificaat of Insula certificering) en om kwaliteit boven prijs te verkiezen in het proces van aanbesteding. Snelheid in uitvoering is cruciaal om de verduurzamingsmaatregelen tijdig te kunnen realiseren. Hiervoor is de opname van de eDNA-opsporingsmethode per 1 maart 2025 als erkend maatregel in de Omgevingswet noodzakelijk. Voor woningen waar op basis van het eDNA-onderzoek beschermde diersoorten worden aangetroffen raden wij aan een pre-Soortenmanagementplan en idealiter een definitief Soortenmanagementplan (SMP) in te zetten.

5. *Moeten we de nadruk leggen op het verminderen van de negatieve impact op kwetsbare groepen op korte of op lange termijn?*

Voor de lange termijn is het van belang dat de inkomensondersteuning uit het voorstel SZW/VRO een **tijdelijke maatregel is**, en dat de effort gaat naar het realiseren van maatregel 1 en structurele verduurzaming. We willen voorkomen dat we jaren steun leveren, en niet inzetten op structureel investeren in verduurzaming.

*Voorstel is om een **expliciete rapportage doelstelling op te nemen met betrekking tot de afname van het aantal huishoudens met tijdelijke steun (maatregel 2) en de toename van het aantal huishoudens dat structureel is geholpen (maatregel 1).***

Hierbij is van belang dat de inkomenssteun gehandhaafd blijft zolang nog niet alle mogelijke maatregelen voor het isoleren/verduurzamen van de woning zijn getroffen door de verhuurder/bewoner.

De energierekening voor alle burgers bestaat grofweg uit drie onderdelen: kosten van de energieleveranciers, overheidsheffingen en netbeheerkosten. Deze twee maatregelen voor het SCF, dringen het eigen energieverbruik terug en helpen de beoogde groep burgers structureel te verduurzamen. De stijging van de andere twee andere elementen - overheidsheffingen en netbeheerkosten - worden hiermee niet aangepakt.

*Voorstel is om **de inzet van de SCF-gelden te combineren met breder generiek beleid (buiten scope SCF) op overheidsheffingen en netbeheerkosten, om het draagvlak voor de energietransitie zo veel mogelijk te vergroten.***

Hiermee kan buiten het beoogde instrumentarium om worden gerealiseerd dat naast het vergroten van het draagvlak voor de energietransitie in ieder geval de huishoudens die energiearmoede ervaren makkelijker onder de energiequote van 8-10% komen.

Een derde punt wat relevant is voor de lange termijn, is de aanpassing van de rekenmethodiek van de MRB. Elektrische auto's wegen meer dan benzine auto's, terwijl onderzoek uitwijst dat elektrische auto's niet meer schade leveren aan het wegdek. Toch betaalt een eigenaar van een elektrische auto straks veel meer MRB, als de korting in 2025 wegvalt. Eigenaren van elektrische auto's worden dus financieel gestraft voor het zetten van de stap naar verdere verduurzaming. Als de overheid elektrisch rijden wil stimuleren, vraagt dit een aanpassing van de MRB. Dit zou dan zo mogelijk budget neutraal moeten kunnen worden ingeregeld. Dit past onzes inziens niet in het voorstel voor het SCF, maar Energie-Nederland wil dit graag wel bij de overheid onder de aandacht brengen.

Met deze reactie gaan wij ervan uit u voldoende geïnformeerd te hebben. Uiteraard is Energie-Nederland bereid tot het geven van een nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,

Roel Kaljee
Programmamanager